

Abstrakt

Samoléčení pacientů užívajících imunosupresiva

Autor: Veronika Zouharová

Vedoucí diplomové práce: doc. PharmDr. Josef Malý, Ph.D.

Konzultantka: PharmDr. Barbora Košťálová, Ph.D.

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova

Úvod a cíl: K samoléčení lehkých zdravotních obtíží lze použít volně prodejná léčiva a doplňky stravy bez předchozí konzultace s lékařem. Cílem předkládané diplomové práce bylo analyzovat užívání potenciálně rizikových volně prodejných léčivých přípravků, doplňků stravy nebo potravy u pacientů s onemocněním ledvin v anamnéze užívajících imunosupresiva.

Metodika: Data pro průřezovou studii byla získána formou řízeného rozhovoru s pacienty Nefrologické poradny Fakultní nemocnice Hradec Králové. Řízený rozhovor byl realizován řešitelkou práce formou telefonátů s pacienty v březnu 2022 prostřednictvím strukturovaného dotazníku. Dotazník byl sestaven na základě literární rešerše a získaných poznatků o možných interakcích mezi imunosupresivou a volně prodejnými léčivými přípravky, doplňky stravy a potravou. Do studie byli zahrnuti pacienti s onemocněním ledvin užívající posledních šest měsíců alespoň minimálně jedno imunosupresivum (cyklosporin, azathioprin, mykofenolát, prednison, takrolimus nebo rituximab). V dotazníku byly zahrnuty: sociodemografická data (např. věk, pohlaví); údaje o způsobu užívání imunosupresiv (např. denní doba, způsob užití vzhledem k potravě); údaje o užívání přípravků k podpoře zdraví za posledních šest měsíců (např. vitaminy, minerály); údaje o konzumaci vybraných potravin a způsoby řešení lehčích zdravotních obtíží (např. bolest, horečka). Srozumitelnost dotazníku byla testována. Získaná data byla analyzována a popsána deskriptivní statistikou.

Výsledky: Informace poskytlo 41 dotazovaných (91 % oslovených). Pouze u deseti pacientů pravděpodobně nedošlo k žádnému pochybení stran užívání imunosupresiv nebo samoléčení akutních obtíží. U 16 (39 %) pacientů bylo zaznamenáno pochybení stran užívání imunosupresiv: chybné užití imunosupresiva vzhledem k potravě, jeho nesprávné časování nebo nesprávná volba nápoje na zapití. U přibližně 1/3 pacientů bylo identifikováno pochybení v užívání vitaminů, minerálů nebo v konzumaci nevhodných potravin. U 40 % pacientů byly identifikovány signály pochybení v samoléčení daných zdravotních obtíží.

Závěr: Výsledky ukázaly na nedostatky pacientů ve způsobu užívání imunosupresiv a v samoléčení lehčích zdravotních obtíží. Intervence zahrnující edukaci pacienta, správnou dispenzaci imunosupresiv v lékárně nebo vytvoření příručky pro pacienty s imunosupresí by mohla snížit četnost pochybení pacientů.

Klíčová slova: samoléčení, farmaceutická péče, imunosupresiva.